

ס פ ר

נפלאות היהודי

בן נאספו חידושים בגפית על כמה מסכתות, ולקוטי חד"ת, וסיפורים נוראים ונפלאים, מאת כבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו, הגאון הקדוש והנורא, ע"ר התורה, אספקלריא המאירה, בוצינא דנהורא, גליא רזיא עמיקא וטמירא, קודש הקדשים, נזר הגאונים והצדיקים, קדוש ה', התנא האלקי, רשכבה"ג, צדיק יסוד עולם, תפארת ישראל וקדושו, מרנא ורבנא יעקב יצחק וצוקלעה"ה זי"ע, הנקרא בפי כל היהודי הקדוש מפרשיסחא, אשר האיר בקדושתו לכל העולם, בן הגה"ק כו' מוהר"ר אשר וצללה"ה אב"ד ור"מ בק' פרשעדרוז, והי' תופס ישיבה גדולה, ואבי אביו הגה"ק וכו' מוהר"ר אלחנן וצללה"ה אבד"ק גריצא, והוא הי' בן בתו של הגה"ק כו' מוהר"ר הלוי אחי הט"ז, אשר על שמו נקרא היהודי הקדוש זי"ע ועכ"א:

המאסף והמעתיק והמבלי"ד יועץ קים קדיש בר' יהושע
העשיר יבונה העשקי נ"י לבית. ראקאץ מפרשיטיק.

ובסופו גלוח קונטרס בית צדיקים.

המבכלל בתיבו פרשת גדולות וקורות ימי חי של זקני הגה"ק רשכבה"ג בעל מאיר נתיבים רבינו מאיר מרגליות וצוקלעה"ה אבד"ק אוסטרדא והגליץ תלמיד מובהק לרבינו הבעש"ט הקדוש זי"ע. ובניו הגה"ק וצוקלעה"ה, ויחוסו למעלה בקדוש גאוני וקדושי משוש דור ודור זי"ע אשר מירר כבוד ש"ב הגה"ג כו' מו"ה צבי יחזקאל שליט"א אבד"ק פלונסק והגליץ:

פיעטרקוב

ברפונ של הרבני וכו' מו"ה מרדכי צעדערבוים נ"י.
שנת יגדיל תורה לפ"ק

דעת - אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il

למוזכרת נצח

בעזה"י

על אלה אני בוכי עיני יורדה מים

אבי מורי הרבני החסיד המו"מ בתורה, קבע עתים לתורה בתוך יסורים
מוה"ר מרדכי בן ר' משה מנחם ז"ל.

נפטר בשם טוב ביום ט"ז לחדש אלול תשי"ג לפ"ק.

אני מורתי עלקא בת מו"ה אהרן מנחם ע"ה הי"ד.

נהרגה על קדח"ש י"א אב תש"ב.

אחי הב' המו"מ בתורה ויר"ש צבי בן מרדכי הי"ד.

אחי הב' המו"מ בתורה ויר"ש משה בן מרדכי הי"ד.

זקנתי מרת אסתר בת צבי הי"ד.

בנה דודי הרבני החסיד מו"ה חיים שמעון בן אהרן מנחם עם משפחתו

בנה דודי הרבני החסיד מו"ה יעקב יוסף בן אהרן מנחם ז"ל, יור' מרת

בלומא הי"ד ובנו אהרן מנחם ובתו מרת רחל הי"ד.

בנה דודי מו"ה אביגדור בן אהרן מנחם הי"ד.

חזותני מו"ה יהודה בן שרגא הכהן ע"ה הי"ד, בנו הב' שמואל

שרגא בן יהודא הכהן הי"ד.

דודי מוה"ר יצחק בן משה מנחם הי"ד וזו' מרת מלכה ברכה הי"ד.

זקני שמחה ע"ה ובנו חיים ליב הי"ד.

דודי מוה"ר שמואל בן משה מנחם וזו' הי"ד.

דודי מוה"ר נטע בן משה מנחם הי"ד.

דודי זקני מוה"ר חיים דוד בן צבי וכל משפחתו הי"ד.

דודי זקני מוה"ר פנחס לאנדערער וזו' קענדעל, בנו אברהם

ומשפחתו ובנו לוי ומשפחתו, ובנו חיים שמעון ומשפחתו ובתו באשא

ובעלה מו"ה ישראל שאמראט הי"ד.

דודי זקני מוה"ר יוסף בן גד הי"ד.

ש"ב מו"ה זנוויל בוימער וזו' מרים, בנו אייזיק הי"ד.

ש"ב מו"ה שלמה בן ציון הי"ד.

ש"ב מו"ה אברהם בן זעליג אלעזר ומשפחתו הי"ד.

ש"ב מו"ה קלמן בן זעליג אלעזר ומשפחתו הי"ד.

מוה"ר חיים יעקב קאפל בן הרב הגאון מוה"ר מאיר אבד"ק בילקא יע"א

ה' כינן הי"ד וזו' חנה רבקה ע"ה.

ארץ אל תכסי דמם ואל יחי' מקום לזעקתם עד אשר ישקוף ה' זמרום

וינקום נקמתנו ויגאלנו גאולת עולם בב"א תהא נפשם צדורה בצרור החיים

והכותב בדמע בנם ונכדם.

ה"ק אהרן מנחם פייעראייזען

מכתבי תעורה מהצדיקים וגאונים זמנינו המפורסמים ב 8 ונבדרי היהודי הקדוש ז"ע ה' עריהם יחיו והרבה הוספות.

ב"ק הרב הצה"ק פאר הדור
עמרת תפארת ישראל
בוציק ח"פ ע"ה ג"י מפורסם
בב"ל קצוי ארץ כ"ו כ"ו
בקשת מוהרש"י שליט"א
מביאלעברזיג נכד היהודי
הקדוש וצללהיה ז"ע :

ב"ק הרה"צ הנה"ג בוצינא
קדישא ח"פ ע"ה ג"י
פאר הדור עמרת תפארת
ישראל מפורסם בב"ל קצוי ארץ
כ"ו כ"ו בקשת מ"ו מאיר
יחיא"ל הלוי שליט"א
הגאבדיק אוסמראווצי.

נתן מעות קדומה על הספר נפלאות
היהודי ומה שלא בא על החסות
בחתי"ק ממש משום שהוא לא יתן על
שום ספר הסכמה בחתי"ק ממש מטעם
הכחוס. וגם אביו הרב"ק וכו' ארומור
ר' נתן דוד זללה"ה ז"ע משידלאורצי
לא נתן הסכמה על שום ספר בחתי"ק
ממש. וזאת לזה לכבוד שיקה איה בלי"כ
אח ספה"ק הנ"ל ונתן לי מ"ק וה"י מברך
אותי שחפץ ר' יללית בידי :

אל כבוד וכו' מו"ה יעקב קים קדיש
ג"י מו"ל ס"ק מהיהודי
זללה"ה.

בעה"ת אחדסה"ט הן קבלתי מכתבו
עם כ"י קודש מאדמו"ר הגאון
הקדוש א"ח היהודי מפרשיסחא זל"ל
ז"ע ובי"ק אינס לריכס לשום הסכמה
אחנס לעשות רצון כ"ח גם אנכי נטפל
לעושי מצוה ולבקש לסייע שיוכל לגמור
הדפסת הספר הקדוש הנ"ל והיות הלד"ק
הקדוש יתן לכ"א שסייע להדבר לעובדה
ואסור להשיג גבולו ח"ו :

ב"ה בא אלי כבוד כ"ו כ"ש מ' יועץ
קים קדיש כ"י מעיר פרשיטיק.
שרוצה להדפיס מנפלאות זקני היהודי
זללה"ה ז"ע ואסוף וקבץ חרושי תורה
מזיקי היהודי הק' ז"ע אשר היו מפוזרים
אחת

(א) ויען ביקש שאעניין בהכתי"ק אכהוב
לפלפל במה שראיתי שכל ליישב
ק"ו האו"ח בסי' ס"ז שהקמ' במכות ר'
דמשני הש"ס במלוה על המשכון דא"כ
למה חייבין לשלם ההבדל בין ל' יום ל'
שנים דהא גם בלי עדותם מהימן המלוה

במינו דלקוח ובנאבד המשכון אכתי כול' בעי שלומי וחי' היהודי זל"ל דבנאבד אח"כ
יכול לגבות מקודם שמיטה דהוי כנכסיו מחמוטטין דל"ש סבב וקיבל ויעניין בחי"מ סי'
ע"ג בש"ך שם בשם הרש"ל :

ורכאו' תמוה דא"כ גם ההבדל בין ל' יום לעשר שנים לא ישלמו דהא המלוה יוכל
לגבות מקודם שביעית ול"ה לריכס לשלם הרחבת הזמן רק עד השביעית
אולם דבריו הק' נכונים דהא אפי' אם ירלה המלוה לגבות מקודם מ"מ הלוא יכול לגבות
לו מה שה"י יכול להיות אללו המעות עד י' שנים דהא באמת הזמן הוא לאחר עשר
שנים ושפיר הפסידו עדים כל הרחבת הזמן וז"פ (ועתה כ') לי כת"ה שהיהודי בעלמו חי'
באופן אחר ונהגתי שכוונתי לדעתו הגדולה והקדושה) :

אמנם בעיקר ק"ו האו"ח הנ"ל נראה לומר דהנה ק' בהא דפריך הש"ס כול' בעי
שלומי הרי בע"מ שלא תשמיטנו בשביעית אינו משמע וכו' הפוסקים דהוי
כהסנה

אחת הנה ואחת הנה בכ"י חלל יחיד
סגולה וגם אנכי נחתי לו איזה מאמרים
בכ"י אשר היו מונחים חללי ואסף וקיבץ
מספרים הרבה ח"ת וגם אשר שמע מאנשים
נאמנים אשר די כח ואומץ בהם להלביב
לבות ב"י לעבודתו ית"ש. ע"כ מזה גדולה
לכל אחד ואחד מישראל לסייעו לדבר מזה
זו ושיקנה את הנפלאות היהודי"ז י"ע זכסך
מלא. וגם אנכי אקח בל"ג את ספרו
כאשר ישית עלי בעל המאסף הנ"ל ונחתי
מ"ק וח"י שלא להשיג גבולו כי יגע וטרח
בזה הרבה וזכות זקני יעמוד לכל אשר
יקנה את ספרו כ"ד המדבר למען קדושת
זקני י"ע ולמען כבוד התורה.

נתן דוד בחרה"צ ש"י שליט"א
מביאר עבריו

[הפלפול ארוך אשר כתב לי בענין אחרוב
של ערלה להבין קלת מגולש עומק כוונת
קדושת זקניו היהודי זללה"ה י"ע הנרמז
בדברים אחרים נכתב בפנים הספר ונקרא
בשם חידושים :

כהנה דאם יחזור לו הוי הלואה ואם לא
יחזור לו הוי כפקדון או גזל ומש"ה
לא יוכל לשמט דפקדון או גזל אין שביעית
משמט ומעטה לפ"מ דתני במהני מעידין
אנו וכו' על מנת ליתן לשלשים יום והוא
אומר עד י' שנים דהע"מ קאי ג"כ על
העשר שנים והוי כהנה דאם לא יחזור
ל"י שנים הוי כפקדון ואינו משמט וממילא
אפילו אי"ג דהמל"ה ל"י שנים שביעית משמט
מ"מ ל"ק דכול"י בעי שלומי דהא הנה
בע"כ דשביעית לא ישמט כנ"ל אך ל"ק
דכבר נודע ד' האו"מ והקל"ה ס"י ס"ו
ל"מ חנאי על עשר שנים דהוי מחנה
עמש"כ בחורה דהא ודאי קעקר :

ובעתה כ"ז בהור"א דליכא משכון אבל
למה דמשי הש"ס דאיכא

משכון ורק בנאכד המשכון שוב בל"ז אינו
משמט משום התנאי דל"ש לומר דוודאי
קעקר דמי י"מר דיאכד המשכון ושפיר
משני הש"ס במלוה על המשכון ובנאכד
המשכון אח"כ ואעפ"כ אינו משמט משום
התנאי וז"פ :

(ב) ונוכר ליישב בזה מה דר"איתי

מקשין בהא דמק' הש"ס רק למ"ד דהמלוה ל"י שנים משמט הרי אפי'
למ"ד דס"ל דל"י שנים אינו משמט ג"כ יקשה דהא לפי טענת המלוה כבר הגיע זמן פריעין
קודם שביעית וממילא כשהלוה טוען ל"י שנים לא ישלם לו קודם שביעית וגם לאחר
שביעית לא ישלם לו דיאמר הלוה דלדבריה ה"ז קודם שביעית ושז שמיטה משמט
דהוראת בע"ד כק' עדים וממילא לא ישלם לו החוב לעולם דקודם שמיטה יאמר דלא
הגיע הזמן ואחר העשר שנים יאמר דלדבריה דה"ל ל"י יום החוב שמוט וא"כ אפי'
למ"ד דס"ל דל"י שנים ג"כ אינו משמט קשה כול"י בעי שלומי :

ולפיכא ח"ש דהא באמת ה"י חנאי דאם לו יחזור לא הוי כפקדון ואין
שביעית משמט ורק דקו' הגמ' משום דלעשר שנים ל"מ חנאי דוודאי
קעקר אבל על שלשים יום שפיר מהני התנאי דיוכל לשלם לו לשלשים יום וממילא
שפיר יטערך הלוה לשלם לאחר עשר שנים ממ"כ דאם כדבריו דהוי ל"י שנים שוב
שביעית אינו משמט ואם כד' המלוה דהוי לשלשים יום בל"ז אינו משמט משום התנאי
וממ"כ יטערך הלוה לשלם לאחר עשר שנים אי"ג דהמלוה ל"י שנים אינו משמט ומש"ה
ל"פ הש"ס רק למ"ד דל"י שנים שביעית משמט וא"ש :

(ג) נמצא מזה לכלל חירולי הגמ' לריך להיות הדין בעל מנת דלפ"מ דמשני הש"ס במלוה
על המשכון או במוסר שטרותיו ע"כ דאיירי בנאכד המשכון דגם במוסר
שטרותיו ג"כ מהימן המלוה כמש"כ התומים שם ואעפ"כ אינו משמט משום הע"מ וגם אפי'
אי"ג דל"י שנים אינו משמט ג"כ לריך להיות הע"מ דאל"ה קשה קו' הנ"ל דיאמר הלוה
דלדבריה המלוה כבר הגיע ז"פ מקודם ושמיטה משמטתו ומש"ה הולך המתניחין לינקט ע"מ :
ומיושב

מכתבי תעודה עם הוספות

ג 5

דביושב בזה מה דקשה לכאור על ד' הטור בס' ל"ח שהביא הדין דמחני' דהמלוה טוען לה' שנים וע"כ דהטור נקט במכוון ה' שנים ולא יהי' זו שביעית . וזממוה דהרי הטור פסק בס' ס"ז דהמלוה ל' שנים אינו משמט אי"כ למה שינה מלשון המשנה דהא גם ל' שנים ל"ק כולי' בעי' שלומי :

ולאגיד א"ש דהטור דלא הביא דה' הלוואה בע"מ שוב אפי' אי"כ דלעשר שנים אינו משמט ג"כ קשה דכולי' בעי' שלומי דיאמר הלוה דלדברי המלוה כבד שמט בשביעית כ"ל :

דביושב בזה קו' הראשונים דמה פריך הש"ס כולי' בעי' שלומי הא המלוה יכול לבחוב פרוצבול והריטב"א תי' דהמחני' איירי קודם תקנת הילל ותמו' דמנא ידע הגמ' דהמחני' איירי קודם תקנת הילל ולהג"ל א"ש דהגמ' הוכיח מדנקט המחני' הדין בע"מ דע"כ איירי קודם תקנת הילל דאל"ה למ"ל הע"מ דב"ז אינו משמט משום הפרוצבול וע"כ דהוי קודם דתיקן הילל ומחני' איירי במלוה על המשכון או במוסר שטרותיו ומש"ה הולך המחני' לינקט הע"מ וא"ש :

ד' והנה בעיקר קו' ה"ל שהבאתי - למה לא פריך הש"ס גם למ"ד דג' שנים אינו משמט הרי הודאת בע"ד . עדים ויאמר הלוה דלדבריהך החוב שמיט נוכל לומר דלפי"מ דקיי"ל דמלוה כפרות אם אח"כ הודה לאחר שביעית אינו משמט דלא קרינן לא יגוש דהא כפר מ"מ ל"ק דכאן כיון דכפר לו בזמן ולא יוכל לגבות מקודם עשר שנים ול"ק לא יגוש וא"כ אפי' אי' באמת כדברי המלוה דהוי ל' יום ג"כ שביעית אינו משמט דלא קרינן לא יגוש . אמנם נוכל לומר לפי"מ דנפסק בחו"מ ס"ז סעיף ס"ז דזה דוקא אם כבד נשבע ההיסת אבל ביש לו עליו חביעית שבועה שמיטה משמט וא"כ לפי"מ דמבואר בחו"מ ס' ע"ג דמחולקין בזמן לריך הלוה לישבע היסת ומ"מ לפי"מ דאי' בשבועות מ"ב דבשבועה : ר"ב לא נחתינן לנכס' וכאן ל"כא על הלוה רק היסת וא"כ יוכל הלוה לשמט א"ע שלא ישבע עד אשר יעברו העשר שנים וכל זמן שלא ישבע יס' לו עליו חבועה וממ' לאחר עשר שנים יאמר המלוה שפיר דלדברי המלוה כבד שביעית משמט ועדיין ק' דאמאי לא פריך הגמ' אפי' למ"ד דל' שנים אינו משמט . אך דאכתי ל"ק דבזמן המשנה ל"ה עדיין היסת נמלא דגם אח"כ יאמר דהוי כמלוה כפרות דליכא עליו חוב שבועה וז"פ :

ובמה יפה מאוד מיושב דברי הרמב"ם בפכ"א מהל' עדות שהביא הדין דהמחני' דהמלוה אומר עד תמש שנים ותמה הלח"מ כיון דהרמב"ם פוסק בפ"ד מהל' שמיטה דהמלוה ל' שנים א"מ אי"כ למה שינה מלשון המשנה והוי שפיר יכול למיקנט עשר שנים :

ולאגיד הדין דלדין דכבר תיקן ר"כ שבועת היסת וכ"ז שלא נשבע ההיסת משמט שביעית שוב אפי' אי"כ דל' שנים א"מ ג"כ קשה כולי' בעי' שלומי דהא הלוה יכול לשמט א"ע שלא ישבע וממילא אפי' אם יתבע אח"כ יאמר לו דלדבריהך כבד הגיע זמ"פ קודם שביעית ועל כן נקט דוקא ה' שנים דב' שנים הוי ק' כולי' בעי' שלומי כהג"ל וא"ש ונכון :

ה' עוד נראה ליישב דברי הרמב"ם ה"ל בדרך פלפול . דהנה לכאור קשה בכל' עדי ממון אמאי מחויבים העדים אם מזימם הרי גם בלי עדותם ה"י הלוה עכ"פ מחויב היסת וא"כ יוכלו למימר מי יימר דמשחבעת כדאי' בשבועות ל"ב ואח"כ ראיתי מק' כן אולם לקי"מ דוודאי קודם שנשבע אין עדים מחויבים לשלם רק לאחר הזמה אז נשבע הלוה כמו שה"י מחויב גם בלי העדים ואם רואים אנתנו שכבד נשבע הלוה שפיר מחויבים העדים וז"פ אולם כל זה בכל מקום אבל במשנתנו יקשה שפיר דהא לפי דעת הפוסקים

הפוסקים דבמחולקין בזמן אינו מחויב רק היסם דליה מודה במקלף דאינו נוהג לו כעת וי"י באר"י סי' ע"ג וממילא בזמן המשנה דליה שבועת היסם ל"ה לריך הלוה ליטבע כעת אבל אם תובע אותו לאחר העשר שנים כוכל לומר דיהי' מחויב שבועה דאורייתא משום מודה במקלף לפי דעת הר"א מתוך מובא במל"מ בפ"ז מהל' מלוה ולוה דיוכל אדם להבוע שכן הזמן מה שיש מעותיו ביד אחרים דליה כריבית יע"ש במ"ל באריכות וממ"י לאחר העשר שנים דיטבע אותו המלוה המעות וגם שכן הזמן משלשים יום עד עשר שנים וא"כ אם יאמר הלוה דזמן ה' על עשר שנים וא"י מחויב הרחבת הזמן אזי שפיר מחויב שבועה משום דהוי' מודה במקלף דמודה בחוב ליתן לו וכופר במעות שכן הזמן וז"פ. ומעתה יקשה דאימת יהיו חייבין העדים לשלם שכן הרחבת הזמן אם קודם העשר שנים יוכלו למימר מי יימר דמשבעת דלא יהי' מחויב משום מודה במקלף ואם העדים יהיו מחויבים רק לאחר העשר שנים דנראה דכבר נשבע הלוה הרי דעת התוס' במולין (דף י"ב) דהיכא דעדים רולים לחייב הנידון כעת והם אינם מחויבים רק לאחר זמן הוי' עדות שאי אתה יכול להזימה עיי"ש וא"כ הכא הם באים לחייבו כעת והעדים לא יתחייבו רק לאחר ה' שנים הוי' עדשאל"ל ול"ה כלל עדות וממ"י אימת כוכל לחייבם מקודם ה' שנים יוכלו למימר מי יימר דמשבעת ולאחר ה' שנים הוי' עדשאל"ל וזה ק"י נכונה:

אולם הדבר נכון דבמחזון נקט התנא במתני' עשר שנים דבע"כ ה' בו שביעית וא"כ זה השכר מה שהי' אצלו המעות שמיטה משמט ולא יכול לתבוע לאחר העשר שנים שכן הרחבת הזמן דכבר שמוט בשביעית (ובשלמא החוב לא שמוט דהמלוה ל"י שנים אינו משמט (אבל עכ"פ שכן הרחבת הזמן) וא"י דלדברי המלוה כבר שמט בשביעית מ"מ הוי' הודאה לנבי הודאה ודעת הרמב"ן דמהני תפיסה ותפיסה הוי' ממון גמור ולא הפסידו העדים דבלא עדותן הוי' מחויב לשלם דהא המלוה ה' יכול לתפוס) דממ"י אם כד' המלוה דהוי' ל"י יום שביעית משמטתו ואם כד' הלוה אינו מגיע כלל שכן הרחבת הזמן וא"כ שפיר מחויבים העדים שהפסידו הזמן שהי' יכול להיות אצלו מל' יום עד י' שנים דהא גם לאחר העשר שנים לא יטורך ליטבע על שכן הרחבת הזמן דכבר שמוט בשביעית:

ומעתה יולא לנו פירוש חדש בדברי המשנה דדוקא נקט עשר שנים דלא משכחת הדין דלטורך לשלם הרחבת הזמן רק באם המלוה טוען ל"י שנים דאל"ה ל"ה מחויבים העדים כנ"ל דיוכלו למימר מי יימר דמשבעת (ודלא כמי שפירשו בפשיטות דהעשר שנים היא לרבותא רק דלא משכחת רק ב"י שנים):

ומעתה א"ש דברי הרמב"ם דכל זה במתני' דליה עדיין שבועת היסם וא"כ ל"ה מחויב שבועה קודם העשר שנים וא"כ בע"כ דהוי' ל"י שנים דאל"ה אמאי מחויבים העדים כנ"ל אבל הרמב"ם דכבר תקנו חכמים שבועת היסם וא"כ מחויב הלוה ליטבע כעת ושוב אם אנו רואים דכבר נשבע הלוה שפיר מחויבים כעת וא"כ א"ל לינקט עשר שנים דשפיר משכחת זה הדין אפילו בפחות מעשר שנים ומש"ה נקט ה' שנים דשפיר משכחת גם בפחות מ' שנים כהג"ל וא"ש והוא נכון:

(ו) **ונוכח** ליישב בזה מה דקשה לכא' דלמה נקט המתני' בע"מ הרי סהם הלוואה שלשים יום וא"כ על שלשים יום א"ל ע"מ דכל"ז הוי' לשלשים יום. ולהג"ל מיושב לנכון דבאמת הקשינו דאימת חייבין לשלם העדים דמקודם העשר שנים יוכלו למימר מי יימר דמשבעת ולאחר ה' שנים הוי' עדשאל"ל אך לדעת הפוסקים דבמחזון א"ל עדשאל"ל ל"ק. אולם לפי"מ שכי' המפוי דהיכא דיש להלוה מינו שוב הוי' כדון מרומה לריך עדות שאתה יכונ להזימה גם במחזון וא"כ הכא יש לו מינו להלוה דהיא לעשר שנים במינו דכבר פרע ואכתי לריך עדות שהי' יכול להזימה אך דז"א דהא קיי"ל חזקה

חזקה דא"ח פורע בחוך זמנו וא"כ משה' ל"ל מינו להלוה ומשה' שפיר מחויבים העדים וכ"ז באם הוי ע"מ לשלשים יום אבל בסתם הלוואה קי"ל בחומ"מ דיוכל להיות דפורע קודם זמנו דהא יוכל לומר דה"ו לו מעות ושילם לו וא"כ יש לו מינו ואכתי לריך שיהי' יכול להזימה ואמאי מחויבים העדים ומשה' נקט המהני' בע"מ לשלשים יום ול"ל להלוה מינו ושפיר א"ל יכול להזימה ומחויבים העדים וא"ש:

ונוכר ליישב ד' הטור כמ' ל"ח שלא הביא הדין דמהני' בע"מ וכ' הפרישה שם דמשום דסתם הלוואה שלשים יום. ותמוה דא"כ המהני' אמאי לא הביא בסתם רק בע"מ ולהג"ל הדבר נכון דבמהני' דל"ה עדיין שבועת היום ע"כ דהוי בע"מ דאל"ה בסתם הלוואה יש לו מינו ולריך עדשאי"ל ואם ישלמו העדים לאחר העשר שנים דנשבע הלוה הוי עדות שאי"ל אבל הטור השתא דכבר תיקון ר"כ שבועת היום שפיר יוכל לינקט בסתם והעדים שפיר ישלמו תיכף אם הלוה נשבע כעת וא"ש ונכון מאוד ויש לפלפל הרבה בזה אך כי כ"ס ביקש למחר שלוח הסכמתו אקלר בזה ואבקש לשלוח ס"א:

אסמראווצא הק' מאיר יחיאל הרוי.

בני אדומור הגה"ק וכו' **מגור** זצוק"לה"ה.

גם אני אקח א"ה ספר הגיל דברי **משה בצלאל** מפ"ק גור.

גם אני אקח בל"ג הספר הגיל נאום **נחמי אלטער** מפ"ק גור.

חתני אדומור הגה"ק וכו' **מגור** זצוק"לה"ה.

גם אני אקח בל"ג הסי' הגיל מהיהודי הקדוש זצלה"ה כשיצא מביה"ד **יעקב מאיר**.

גם אני אקח א"ה בל"ג הסה"ק הגיל ונתתי מ"ק ומצוה לקרב המובז וע"ז בעה"ח עשיק קדושים תרס"ל גור. **חנוך צבי** מפ"ק גור.

ב"ה יום ב' כ"ט דר"ח אדר ראשון תרס"ח לפ"ק **ווארשא**.

לכבוד הר' בר' מ"ה **יועץ קים קדיש** נ"י בק"ק **פרשיטיק**.

אחדשה"ט. מכתבו כלירוף

הקארעקטין מחדושי הגאון הקדוש המנא האלקי רשכב"ה היהודי זללה"ה אשר אנה ה' לידו הגיעני נכון. והנה מרוב חולשתי ל"ע לא יכולתי לעיין כראוי. אך תקותי חזקה שמקר ודרש היטב שהמה החידושים מהגאון הקדוש זללה"ה ולא יולא מח"י דבר שאינו מתוקן ובפרט אשר הבריקים ש"י נכדי היהודי זללה"ה מחכוהו בזה. לכן אפרוין נמתי' ליה בעד מפעלו הטוב להפיץ בישראל הפנינים היקרים האלה אשר כל צ"י למאים להם ומתאווים לראותם ומהראוי מכל אחב"י להיות לו לעזר ולסעד למען יוכל לבצע מהשבתו הטובה ובפרט שלא ישיגו גבולו מ"ו וזכות הגאון הקדוש ז"ע חנן על כל עושי טוב. המדבר למען כבוד התורה יצחק ברי"א ז"ל הכהן פייגענבורים חונה פה ק"ק **ווארשא**.

בִּיה יום א' דרית אד"ש שנה

„מבורכת“ לפ"ק.

כבוד פא"מ הר' וכו' רב פעלים

מרה יועץ קים

קדיש ראקאן היו

מפרשיטיק.

אחדשכתה בדבר שאלתו על אודות

חידושי תורת פ"ק

היהודי זלוק"ל מפרשיסחא אשר נמלאו עם רוחי אודיעהו נאמנה כי מרוב טרדותי פה ושיבת כרכים קשה עלי מאד לקבץ עשתיטתי לזה. אך אחשוב כי בספרי „מרוס הריס“ שנדפס בשמי בש"ת תרנ"ב נמלא הרבה תפס קדוש הג"ל ויכול כבודו הרמה להעתיק לו גם בספרא דמוחמדי (חותן) וקנו של בני הרה"ג מפשיטע שלי"ט) הוא הגה"ק מוהר"א מטרלא שבשם שו"ת „דבר אלי“ נמלא ב' חידושים בהלכות בסוף ספרו. ובגוף הפעול

הרלו"י המסולאה אשר ביקש לתמוך בימינו ברות שפתים אתמה על החפץ מה זו שאלה מי זה אשר לא ימן יקר למעשהו. ומי זה אשר לא יכולא בעיניו פעולתו ככתס אופיר ובטח כל אשר רוח חסידות מתנוסס בקרבן ירוך לקראת ספרו אשר יבקיע כשחר אורו לקבלו ברות נדיבה בנפש רלו"י ואהבה וגם אנכי מוכן לקבל ספר אחד אי"ה במחיר אשר יוסת עלי בלי"ג דברי ירדו מוקירו ומכבדו ומזכרו בנפשו ומאדו וירלה פעלו ויגדל כבודו:

הק' יעקב חיים זעלי"ג בהגאון החסיד מוהר"מ שליט"א חופ"ק ורארשא ומלפנים אבד"ק לרבאנץ מח"ס ירח למועדים חסרי יונתן גבורת יונתן וכו' מרוס הריס:

בשם ה' ובעזרתו ית"ש יום ב'

שמות תרס"ח פרונסק

שרמא רבא בבפליא וברכאן

טבין מן שמיא לכבוד

שיב אהר' הר' וכו' מרה יועץ

קים קדיש נ"י ראקאן

בק' פרשיטיק.

שפתתי רננות יהלל פי ועלו לבי בקרבי לקול מבשר כי בא אלי במכתבו

כי הנה נותן בדפים ספרו נפלאות היהודי ליקוטי ח"ס מעיר וקדיש מן שמיא גאון הגאונים. מנורה הטורה. קודש הקדשים איש אלקים נורא. רבינו יעקב יצחק זללה"ה הנודע בכל העולם בשם היהודי מפרשיסחא ז"ע אורו עיני כאשר טעמתי מנפת לוף חדושי הגה"ק המחבר. מפיו כדודי אש יתמלטון רלוא ושוב כמראה הבזק אופן בתוך אופן ומי גבר יחזה ולא יתמה ויתפלא על עולם חריפותו ועומק פלפוליו. אכן אשר דרש מומי לתת הסכמתי מי אנכי להשמיע במרוס קולי לפאר ולהלל דבריו הקדושים. האם השמש חוסף תח אורה על דברת בני האדם כי טוב הוא. הלא הוא אחד מלכא המרוס הרבנים

הגאונים לדיקים יאודי עולם אשר היו בדורות שלפנינו. ואין ערוך לקדושתו ופרישותו. ואלפי ישראל שמו מימיו ושמעו דבריו כנתינתן חסיני. ועד היום ישקו כל העדרים ממקורו מים חיים. ולא נאה ולא יאה אשר אפני קודש האלו יללנו בתהומות הנשי וחמדה גנוזה דאיתא בי גזא השכון בערפל. ולא באתי לק לגדור גדר בפני עושה עול מבלי לעשות כמתכנתו להשיג גבולו להעלות הספספ"ק על מכבש הדפוס עלי רשותו. כדבר האמור בתורת משה חלילה

לבא בשדה אחר. אשר אין לו שחר. ואשרי לו שזכה לכך לזכות הרבים. ואשרי כל איש יהודי המחזיק בידו ובכסף מלא יקנה להניח ברכה אל בימי לקות אח ספר הטורס הזה בחפץ זמים ודבבא פריכא ד' זכאית יגן בעדו להבין אורו ולפעדו ויהי כבדו רענן ובריית אולם

אולם לדורות עולם וכימי לחינו מארץ מלרים יראינו נפלאות ויקבץ נדמינו מארבע כנפות
כתקות ולפיית ירדו ש"ב דור"ש בלוג"ח

צבי יחזקאל מיבאלזאהן אבדפ"ק והגליל בעהמח"ס דגן שמים. בית לדיק'. חוסן רב וש"ס

(העתיק) לי בנו המופלג (ש"י) כתב בס' שערי תורה ח"א סי' ג' וז"ל (בסוכה דף ל')
אבל גזל אחיח סתם גזילה יאוש בעלים קמ"ל פרש"י דלא מייאש דסוכר
למחר תבענא ל"י בדינא ע"ש ושמעתי להקשות בשם הגאון הקדוש היהודי מפרשיסחא
ז"ע לפי מה שהקשו בגמ' לקמן (ע"ב) גבי אוונכרי וליקניסו בשמיני מעשה ומחרץ דהוי
מיני החומר לבדו ולא קנה וכתבו בחוס' מדברבן שינוי החומר וכו' קנה רק מה"מ לא
קנה עי"ש ולפי' קשה דהכא שוב למה באמת לא אמרינן דמייאש ואי אמרת דסוכר
דמוכע ל"י בדינא שחרי מדברבן דבין שינוי החומר הוה קנין רק לענין דלורייסתא ושפיר
מייאש וממה נפשך קנה הגולן כן שמעתי עכ"ל:

(עוד העתיק) שמעתי מחסיד נאמן כי פ"א בא אבדך אחד אל הה"ק הרבי ר' בונם
וזקללה"ה ורצה לשהות שם אח"כ זמן אבל הה"ק הרבי בונם ז"ע נתן לו ברכת
הפרידה ולווהו שיסע האבדך הפליר עד בוש כי חפלו להיות עוד בחלרות קדשו אבל
הר"ב ז"ע באחת כי יסע לדרכו האבדך הפליר מזה מאוד וביאלו מלפני הרבי
להביהמ"ד שח את דלמנו לפני א' מהחסידים הגדולים אשר מלא בביהמ"ד החסיד יען
לו כי יאח על הבית החיים ויתפלל בבכיה על קברו של היהודי הק' ז"ל וילע שם את
לרתי ומר נפשו. האבדך עשה כן ובשובו נכנס אל הר"ב בונם ז"ע אז אמר לו הר"ב
ז"ל כי עתה יוכל להשאר עוד כאן כמה שירצה ושאל אותו מי נתן לו העלה לילך על קברו
של היהודי הק' זללה"ה. ואמר כי מקודם ה"י נגזר על האבדך שימות בביתו ל"ע בימים
מועטים. ולכן שלחו כי יסע לביתו אבל עתה הועילה הפילתו על קבר היהודי הק' ז"ע
כי הגזירה נחבטלה וימים על ימיו ניתוספו ע"כ. ובא מעשה וזכר הלכה מה שראיתי
בחידישי ח"א ההגה"ג שליט"א בש"ס סוכה (דנ"ג ע"א) בהני חרתי כושאי דהק' המהרש"א
למה שלחם שלהמע"ה לשם הו"ל להחזיקם בביתו ולא היו מחים ומי' אחרוני הג' ש"י
עפ"י קוסית היפ"ת פ' ויחי ראיך הותר באמת לשלמה המע"ה לעשות נגד גזירת הש"י
ע"ש בעיון יעקב אי"כ י"ל חדא מחורגת בחברתה דאדרבה עשה כגזירת הש"י ושלחם לשם
שימוחו אבל פירש"י ז"ל אינו כן והבן:

גם אני אהב בליג הספר מיד המוכ"ז הר'
כו' מו"ה יועץ קיס קדיש' ואשלם
במיטב איה ולראי' בחתי עה"ת א' אמור
תרס"ח פה גור אברהם חיים ראובן
ראשענבערג אבד"ק וואיידסלוב גליל
קיעלך יע"א:

גם אני אהב בליג הס' כאשר יא' מביה"ד
הק' שאר"א אבד"ק וויערשוב:

כאשר ירפ"ס המוכ"ז הר' וכו' מו"ה
יועץ קיס קדיש' נ"י את הספר

המלוקט מדברי קידש של הגאון הקדוש איש אלקים היהודי הקדוש זללה"ה אהב גם
אנכי איה בליג ספר אחד ואבקש לסייע להמוכ"ז המהעסק בקדשים וזכות מרן הגה"ק
ישמור

ב"ה פיעטדקוב יום א' י"ב אדר"ש
רס"ח לפ"ק:

גם אנכי אהב איה בליג ספר א' כאשר
יא' מנהד"פ הספר הק' מאת מאירן
ורבן של ישראל רבינו המפורסם אשר יא' לא
שמו וטבעו בעולם ובפי תלמידיו עמודי
העולם ז"ע בשם היהודי הקדוש זללה"ה
ובעה"ת פ"ק הג"ל יום הג"ל:
שמחה יא"ד המופ"ק.

ב'ה ז' תזריע תרס"ח לפ"ק קאלביעל : יעמוד להם להתכרך בצרכה המשולשת כנפס
הבעה"ח ג' קדושים י"ב למז"י תרס"ח
לפ"ק פה איוואנגראד יל"ו :
נאום שמואל יעקב קאפיל חופ"ק הג"ל.

אחדשה"ט קבלתי מכתב כבודו והנני
להעתיק משם דברי מחו"ז אח"ק וגורא היהודי זללה"ה הגמלא בס'
חולדות חדס מהה"ק ר' יהושע זללה"ה מאסטראורע :

ובדבר הכתבים אשר כבוד ש"צ מרפ"ס הנני שמח מאוד כי ידוע דבריו הקדושים
נאמרו בחריפות גדול עמוק עמוק על גלילי הסכל ועמודי חן מפיקים נוגה
נאה זיוס בכל העולם. וגם אני אקבל בלי"ג איה"ס ספר אחד בעת שי"א מרפ"ס ואשלם
מחירו כפי אשר ישי"ת עלי. שאר הדושים באה"ר ומברכו בכ"ט נתן נטע צמורלז"ל
הכהן האב"ק הג"ל :

בס' חולדות אדם פ' שמות וז"ל אח"ך אפשר שגשבו בשמחה שלימה ולחנקו מדות הגפס
שיחגלה מלכות שמים כיון שחב"ן אין יתן לעבדך ר"ת במסתרים חכמה נפשי כמו
שאמר הרה"ק היהודי זללה"ה ז"ע והיינו שאין מניחים לנו לבכות במסתרים מפני כבוד
הגלות ומכ"ש שגשבו עבודה תמה וכו' עכ"ל :

ושם צפ' משפטים וז"ל שמעתי בשם הרה"ק היהודי זללה"ה ז"ע שכל ראש השנה
השיג השנה חדשה איך לעבוד השי"ת עד שהי' נדמה לו שכל מה שגשבו להשי"ת
בשנה העברה לא הי' לו עדיין סוס ידועה כלל בעבודת השי"ת ואמר כשמתכוון איך הי'
בשנה העברה הוא בעיניו כו' כי לגדלות השי"ת אין תקר ואין תכלית עכ"ל. צפ' בחקותי
כ' וז"ל כמ"ס היהודי הקדוש מפרסיסחא זללה"ה ז"ע ע"פ עוזב תעזוב עמו (שמות
כ"ג) שלא תאמר הואיל ועליך מוטל המאזה לעיני טעון רק עוזב תעזוב עמו שאתה ג"כ
תבייט לו להלדיק כי באם אין עושה כלל רק שסומך עלמו על הלדיק אזי ח"ו לא יוכל הלדיק
לעשות לו פעולה עכ"ל (זהבא ג"כ זה המאמר שם בדורשי חנוכה). וברמזי שבת טובה
כ' וז"ל. שמעתי בשם הרבי מלובלין זללה"ה ז"ע שפעם אחד הי' הרבי זל"ל מלפ"ה
מאוד שהגאולה שלימה יהי' באותה השנה ולא עלתה ואמר להה"ק היהודי זללה"ה ז"ע
שאנשים הפשוטים כבר עשו תשובה גמורה ומלידס הי' יכול להיות הגאולה אך עיקר
העיכוב הי' מאנשי מעלות כי קשה להם לבוא לידי שפלות מחמת המעלות שיש בהם ואי
אפשר להם לבוא לידי תשובה גמורה עכ"ל :

ושם בליקוטים לפ' פנחס כ' וז"ל שמעתי מאחמ"ר הה"ק זללה"ה ז"ע שאמר בשם
הה"ק היהודי זללה"ה ז"ע ועכ"י שמלות אהבת בני"ו הוא כ"כ שיאסוב כל האדם
מישראל דק אם תראה שגובר עבירה ח"ו לשגוא אותו רק בשעת מעשה ולא אח"כ עכ"ל :
סיפר הרה"ג חופ"ג וכו' ה' שמשון אב"ד גאורערטשורב זל"ל אשר פ"א לקח אותו
היהודי הק' ז"ע בחגורתו ואמר לו הנה העולם אומרים על בעריל שלי (הוא)
הרה"ק ר' דוב בער מראדעשיין זל"ל) שהוא פרימער. ואני אומר אפי' מי שהוא נזהר
מספק ספיקא דרבנן עוד אינו בכלל פרימער :

שמעתי שהיהודי הק' זל"ל אמר שכל שינים שלו נפלו בעת שאמר ק"ש אך שן אחד
נשאר לו וקרא. אותו רשע ואח"כ נזכר א"ע שנלח לו לכזים מזה ע"כ :
העתיק לי הרה"ג וכו' מו"ה חיים בער גראם האב"ד פערדירוא במדינת אונגריין
ב' גרגרים בשם הרה"ק היהודי זללה"ה ז"ע :

(א) המהר"ך לימין רבו הי"ז בור. פי' ע"ד שמאל דוחה וימין מקרבת (סנהדרין ק"ו)
היינו שלא להביט אלל לדיק על קרבות (ויז"ש המהלך לימין רבו. היינו
שקרבות

מכתבי תעודה עם הוספות

שקרבות יחפז) אשר לא כן ה' נסיעת החסידים שלפנינו ללדיקי דורס (כס' אחרי שפר):
ב) ודרע כעינד עשיתי (תהלים נ"א) בעינד מחס כככול שפגס בעינין עלילין
 (רביד הזהב עה"ס להרה"ק מ' ישראל דוב ז"ל):

גם אני אקח בליג הספר הגיל כשילא
 מביה"פ נאחם אליעזר שמואל
 הבהן חונה פה מאמשוב:
סיפר אשר שמע בעלמו מפה"ק של
 ההלה"ק ר"פ מקינצק זללה"ה
 שאמר בשם זקינו ה' יהודי הק' ז"ע שאמר
 שבמשך חלי שעה ה' יכול ללמוד אי"ע כל
 שבועים לשון עם הדקדוק הנקרא בלשונם
 (גראמאטיק) אך אין לו פנאי לזה אף רגע
 אחד. עוד סיפר שמע מפה"ק הגיל בשם
 זקינו הקדוש ז"ע שפ"א אמר על ענין אחד
 ארבע מאות אופנים ואמר עד שבעה
 אופנים יוכל להבין מובחר שבתלמודיו.
 ועד שלש עשרה אופנים יוכל להבין בו
 ה"ק הר"ר ירחמיאל זללה"ה ז"ע ויותר מזה לא יוכל להבין שום אדם בעולם. ע"כ:

ב"ה. הנה ידוע לכל גודל תפארת קדושת מאורן ורנן של ישראל הגה"ק ה' יהודי
 זללה"ה והספר הקדוש הזה יהי' אהוב ונחמד בכל מקומות אח"כ בלי שום
 סיוע ותיווק. אך למען בקשת המו"ל להיות מן המסייעים לדבר מזה זו באמי לבקש
 בזה וגם אני אקח בליג ספר אחד כשילא מהדפוס וזכות הגה"ק ה' יהודי זללה"ה יגן
 עלינו ולכל אח"כ בפרט להמסייעים להמו"ל שיוכל לגמור עבודתו הקדושה בזיוונו בשפע
 חיים וברכה עד עולם: הק' מאיר מנחם בה"ק ר' הילל זללה"ה **מראדשימיץ**
 פה פיעטקוב:

אלה נכדי היהודי הקדוש ז"ע הבאים על החתום ליקח את ספה"ק הגיל.

ב"ה יום ר' מעלי שבתא ל' ז' יתנו י"ע לחודש אדר א' יגידל חו"רה לפ"ק אפאמשנא:
לכבוד כ"י מו"ה יועץ קים קדיש נ"י. יקרתו בלירוף העלים לנכון הגיעני כ"י
 ואשר דרש לשלוח לו הסכמה מאתמול שליט"א ולבקש מאת"כ ש"סיעו
 למען דובב שפתי ישנים הן יפלא בעינינו היעלה על הדעת אשר דבריו הק' יהי' לריכים
 להסכמת דורינו הלא אורו זרח מקלה העולם ועד קלחו וכל אי"ש אשר ריח דעת בקרב
 שאוף ישאף לחזות בנעים זו הוד תפארתו ויגל אף גילת ירכן על אולר יקר נחמד כזה
 אשר כל פנינים לא יערכוהו ובכתם אופיר לא יסולא ומקומו אמונה כי בעולם בכפו
 יבלעו למען להביא ברכה אל ביתם וגם אלתמול שליט"א יקבל ס"א חת"ק כשילא מביה"פ
 אי"ה בכסף מלא ובודאי זכותו הקדוש יגן ויושיע לכל המסייעים לדבר מזה הו"ה
 להאיל עליהם ברכת טוב ממשיני הישועה עד בלי די. ואחרת בברכה יהי' נועם ר' עליו
 להוילא לאורה. זו תורה למען ישמחו רבים ותרכה הדעת והי' עקרת תפארת ביד כל
 דור

דורשי תשובה וכלבן נזר יתנוסס לדור דור ובימינו יושע יהודה וירושלים ונזכה במהרה לראות צבין ליון עיר קדשנו ומלכנו בראשנו אס"ו א"ד המלכה לרחמי השמים ולישועתו כה"ע יצחק מרדכי פאדוואה בלאחמו"ר שליט"א נכד היהודי הקיסר ז"ע מפרשיסחא: **הנה** גם אנכי אקח בליג ס' אחד נפלאות היהודי מקדוש זקני היהודי הקדוש וללה"ה וגם אני בעלמי כתבתי לו איזה מאמרים מזיקי היהודי הקדוש ז"ע בעה"ס אור יום ויקרא ששה ימים למודש אדר ב' תרס"ח פה וואהאצק. חיים שרגא צבי בלאחמו"ר סרה"ל ר"פ וללה"ה ז"ע מקינצק:

גם אלה נכדי היהודי הקדוש ז"ע הבאים על חתרתם לקחת ספרה"ק הגיל:

נתן דוד ראבינאוויץ משידלאווצא בה"ל ר"צ וללה"ה:

חיים יוסף ישכר בה"ל ר' צבי ז"ל ראפאפארט:

ירחמיאל נפתלי ב' א"פ ז"ל ראפופורט משידלאוויץ:

מנחם צמח ברוך כהנא רנ"ד שליט"א ראבינאוויץ:

מאיר ישראל ראבינאוויץ מפיסעצנע בה"ל ר"צ וללה"ה:

ירחמיאל ברוך אשר ראבינאוויץ מפרשיטיק בה"ל מקינצק שליט"א:

ראובן ישכר ירחמיאל בה"ל אלימלך יצחק יעקב שליט"א אבד"ק סאחעדניעוו:

ב"ה ועש"ק תש"א סח"ל סעראצק.

כבוד ש"ב הר"י וכו' מו' יועץ קים קדיש ש"י וכל"ש. הגעתי עלים לרופי נפלאות היהודי הגאון הק' א"ה רשכבה"ג קדוש ונורא שמו מו"ר יצחק יעקב זוקללה"ה ז"ע מפרשיסחא אשר כה"ס טרח ויגע לקבץ אמרות מהורות מהקדוש המפורסם לקדוש ה' ולגאון עולם אף כי נגזר ארון הקדוש יומר מתשעים שנה עודנו בפי כל בתשבות מגדול קדושתו ונפלאותיו לואת ראוי המוכיז לתשואת חן ולסייעו בכל היכלת ומסך בידו יללי חכות הגה"ק וללה"ה יגן עלינו ולכל המסייעים ידידו ש"ב הק' יוסף במוהר"א ז"ל אבד"ק הגיל:

כתב אלי ש"ב הרב הגאון ר' יוסף לעוונישמיין ש"י אבד"ק סעראצק הגיל וז"ל. הרב הגאון הקדוש מ' יצחק יעקב וללה"ה הנקרא היהודי הק' ז"ע נולד לאביו הרב המאופ"ג הלוי הקדוש מ' אשר ז"ל האבד"ק גראדז'סק. ומ"מ דק' פרשעדברוז. בילדותו הכירוהו לחכם אך חכמתו עמדה לו להלניע לכת עם ה' לשמה. גם אביו לא הכיר כי לא חפץ לעיניו להתפלל וללמוד וכל שבטי מוסר ומקל חובלים לא הכירוהו. ואחרי הסגר בהכנסים בא שמה דרך גבין וחלונות ועשה חפלתו פ"א עלה על לב אביו לחפש אחריו אחרי זמן ועת התפלה שבכל יום לא ראהו. עד כי נודע לו שהוא מתפלל בקול רם והתלהבות כמעט בהתפסות. מאז לא אחר לו אביו מאומה. גם לא הגיד לשום אדם רק לאשתו היא אמו. ומאז הכירוהו ליתן לו לחמו כל מה שראה מה שאי אפשר לאדם שיאכל. ואחרי זה נחודע כי לא אכל גם חלק מחמיוסות. וזאת אשר נתן לעניים: **אביו** הרב נפטר. ואז ה' האבד"ק בפרשעדברוז הגאון החריף מ' ארי' ליב האפרין ז"ל בע"ס חידושי מהר"א על גיטין ולמדו אללו הג"מ ישעי' הה"ק אבד"ק פרשעדברוז. והג' הקדוש מ' י' ליב האבד"ק יאגורא ומחמת שה' הה"ג מ' אשר ז"ל חביב על אנשי עירו קירבו גם לבנו בישיבתו אכל ה' נראה שאינו מבין מה שלומד. אח"ז נתקבל הג"מ ליבוס הגיל לאבד"ק אפמא. ובא גם הוא לשם ללמוד אללו ושם הזדמן שידוך טוב ושאל אשה וכל מה ששלחה תמורתו רב ועוז נתן לעניים עד כי

נודע לה והתלעמה בימים האלו הופיע הרב הגדול והקדוש מ' משה לייב-מבראד ז"ל וקבע אהלו באפמא אחרי פטירת רבומו הרב"ק הרר"ש מניק"שפורג והנועם א"ימלך ז"ע. ואחרי ראותו דרכו והתלהבותו בקדוש נראה לו להתחבר לתלמידי העש"ט (כפי הנודע גם הרב"ק החוות דעת ה' מחלמידי הרמ"ל בסוד) אך לרגלי המחלוקת שנתהוה אז הוכרת הה"ק רמ"ל לעקור משם לסאסיב. והגאון הר' ליבוש חריף עקר משם ונתקבל לאב"ד בק' סאבטשוב והה"ק היהודי ז"ע הרבין ישיבה בפלפולים ישרים וכששמע זאת רבו האב"ד"ק סאבטשוב דימה עליו שמתלבש בטלית שאינו שלו כסע אליו לטהות על קנקנו ונודע לו את אשר לא ידעו לגדול חריפותו ואז אחרי ההפך עליו הגלגל ונעשה עני' והי' למלמד בפרשימחא הי' אז הקלין המריק מ' דניאל' בברג מ' מרדכי גימפ"ל ז"ל (אבי זקנו של אשתי הרבנית האדם. בן אחותו של הגאון הק' מ' אברהם ז"ל המגיד מפרשימחא. הובא בסוף ס' עבודת ישראל להמגיד מקאזניץ. ובשו"ת מכר"ס רוטינבורג האתרוגים חאה"ע) בהמשך השנים הללו הי' מלמד גם בכפר. והי' גם שם הלנג לכת שלא אכל בשר גם בשבת מה שלא נודע זאת לאנשי הבית:

פ"א בזה אליו בת הבעה"ב המדרה בלילה בחורף. והיא אשת איש ערומה. כראותו זאת קפץ דרך המלון לחוץ והלך כל הלילה בקור. אח"כ בזה אליו האשה ותבך מאד כי גם היא יריאה את ה' מאז ואינה יודעת מה הי' לה ועי' ליערה אותו הלדיק' אמר לה גם אני ידעתי שאין זה משלך רק השמן נחלבש כך לתפסני:

עודנו באפמא נתקרב להגאון הקדוש (דודי זקני הרב אהב ישראל) עד שלבו נתקשר לבא להרבי מלובלין ומהרה הכירו והחשיבו מאד. הרבי מלובלין בשמוע מאתו הנסיון שהי' לו בכפר. אמר לו הרבי מלובלין. כי הוא לא הולך להשליך עלמו מהחלון. אך בזהבם השי"ת נחלש אותו הסט"א מעליו. כמבואר בס' זכרון טוב ובס' שמן הטוב שהי' לו נסיון:

ר' אברהם ריוויצ'ר הישיש סיפר לי שבעלמו שמע מהרב היהודי מי שירלה לקנות עוה"ב אזי יתן לו (א' דרייער) ג' גדולים על י"ש כי הי' לו טבע חולשת הלכ ולא הי' בזהב"ד בלובלין מי שישכיל עליו עד שא' אני בעלמי אקנה העוה"ב ולקח אזורו והשנין על י"ש. לכל זמן:

בלוברין הי' לו חבר. הוא הרב הגאון ר' מאיר (חמן) ר' זלמן' המוצא בס' קושיות מיושב לר"י פיק. ומיבר בכת"י על משניות ומציאו שם הרבה (כך שמעתי מנכדו הר' מאמיל לוברין):

פ"א נסע להרבי מלובלין ובדרך פגע בזה"ק ר' שמעון דייטש מועליחורב באכסניא א' שגם הוא רלה ליסע שם וא' הה"ק ר"ש אני נוסע חזרה לביתי כי אני רואה שברבי נוסע מלובלין עתה. וא' היהודי אין זה אמת ופיתחו שיסע ללובלין. ובכל הדרך א' הרר"ש דברי רות"ק עד שראו שכן. ובזואם לובלינה א' שנסע הרבי מק' לובלין אזי א' הרר"ש אני רואה וא' היהודי שאין זה אמת. וכן הוה שהי' הרבי רולה ליסע וכמעט שנסע ואשתהי עד שבאו ולא נסע הרבי. שאלו הרר"ש מאין ידע שלא נסע. א' כי ראיתי התנשאות אללכס. ומובן כי אין אז רות"ק. ונעשה פירוד גדול עד שגם עשו פירוד על הרב"ק ר' שמואל מקארוב. סאקל"ב. שהי' מאוהבו של היהודי. (מעשה זו כחבתי בפנים בזמן אחר כפי אשר סיפר הרב"ל ר' אברהם'לי ז"ל בהר"ק ר' אימשע"לי מפרשימחא ז"ל בשם זקניו היהודי הק' ז"ע שהנשיעה הי' להה"ק מאפמא ז"ל): **דהרחקה** גרמה עד שכל אוהבו של היהודי הפרידו מלובלין ונסעו לפרשימחא. אז התלו בכל יום להביא לה"ר עליו ועל אוהביו. עכ"ז היהודי הקדוש נסע ללובלין במשך שנים לחרץ עלמו:

הגדולים

הגדולים מהמקנאים לכבוד הרבי. ה' ר' בער מקינא והר' קותיאל (אחי הר' פרץ הגדול מפרשיסחא) עליהם א' יהודי איש בעד לא ידע וכה"ל לא יבין. כשהגידו לה"ר לפני הרבי עליו כשעק ודיבר על היהודי הק' הבינו כי לא פעלו שגה עליו. אך אם אמר רחמנות עליו (נעבד) הבינו כי אז פעלו שגה עליו:

פ"א אמר הרבי לקותיאל הא"ך אוכל להאמיך. הלא אתה לא היית בעלמך לראות ולשמוע. אז פנה קותיאל לפרשיסחא כאלו שב ומתמרט ורודה להיות מאנשי פרשיסחא וישב עם י"ח שבועות (יהודי הק') אמר כי השטן שמר לקותיאל מהרהורי עבירה בכדי שיה' לו מקום וחשיבות בזובלין לדבר עליו) ופ"א אמר יהודי הק' מורה גדולה אז אמר מחמתו הה"ק ר' דוד'ל רעליבר אלו ה' הרבי שומע זאת מס שדיבר כאן אז ידעו יותר דיבור זה. נסע יקותיאל ואמר כאלו היהודי הסכים על זה שהרבי יסע לפרשיסחא להיות תלמידו עד שפעלו מרעומות גדול עד שלא יתנוהו רשות לבא לבית הרבי והוכרח היהודי הק' ליסע לבנו הה"ק מ' יוסף במורמשין שיה' המליך עבורו להרשותו (ומשך אז מרעומות מהיהודי הק' גם עליו) ובזוהו החדרה עמד בפתח ולא נקן לו שלום עד שהתחיל להתנולל איש וא' לו. אומרים עליכם שאתם אומרים שיש לי קנאה עליכם מהחסידים הרכים יונגי לייט המקנא אתה לי לחשבנו כמקנא. א' לו תאמינו לי שזה שקר אז נקן לו שלום ודבר עמו עד ש"ל הטיגא מלבו:

בעיוה"ב הדליק נרות על היהודי הק' ואזהביו. והתחיל לכבוס. ולא נכדו רק הנר של הה"ק ר' דוד'ל לעליוער. ובמש"ק מולאי יוה"כ א' רגזתי לעקור הר ולא יכולתי. רק א'. וכשנפטר לעקו עליו. א' בסנהדרין א' שכשאתה אתה ומפיצת מחלקו. א' ירבעם רחבעם יחלקו המלוכה. ולמה בתחלה כשא' שכל השדות יהיו לציבא לא א' הכל לירבעם. אך כ"ז שלא חירץ מפיצות לא ה' קשיא. היהודי מתרץ איש ור' דוד'ל לא ראה לתרץ עמו:

הרה"ק ר' מרדכי דוד מדאמבראוי מחמתו של הה"ק באר משה והה"ק ממאנציצא היו מגדולי תלמידיו של הרבי מזובלין ואמר לו הרבי שבזו השנה יסתלק הרמ"ד ע"כ יבא לזובלין לאותו הזמן. אחר הפסח נסע לשם עם בנו הה"ק ר' יוסף דאמבראוויר עם הקיטל לקח עמו. אשתו ע"ה מתה ע"ז. ולא הגיד לה ולשום איש את אשר אמו. בכל עם ערב הלך להרבי וביקר אותו. מוכן כי לא אכל ושתה. רק לתפלה ועבודה ולימוד עד שנחלה באתם. והיהודי הק' בזובלין בא לבקרו ולרפאהו עד שהבין כי יש דברים בזה וזוה שילכו כולם מאחו לחוך. אז הגיד לו את אשר הרבי דיבר אליו אז א' היהודי הק' אינני רואה עליך שום דבר. שמע לעלמי תשחה עמי י"ש. ובזעהש"י תחי'. וכן הוה אותו הלילה שעה ב' אחר חלות שהגיד עליו הרבי שר"ך להסלק נשמע בלוחו הבית שדר בו הרבי. ה' דרס ר' מאטיל שענקיר שפתאום נחלה. וכשהזכירוהו שמו מרדכי דוד בן משקא אז א' הרבי שזה שה' רואה היה על אותו האיש שהיו שמויהו ושמות אהם שוות. והה"ק רמ"ד עבר עליו אותו זמן. וראה שעור חייתו עליו התחיל לפקפק. ואמרו כי היהודי הקדוש עשה זאת להפך ולומר זה חי (יחי) וזה מת (ימות):

הה"ק ר' ישעיה"ל אנד"ק פרשעדבורז ז"ל ישב על ברירות דת א' עם הגאון הק' ר' ארי' לייב וראה"ל משישק (מחמתו של הרבי מזובלין) והראה הרה"ק ישעיה"ל הנ"ל גודל חריפותו שחידש בדין ונלח א' לו היהודי האתה איך יודע כי אנתו יודעים המורה אבל התכלית הידועה כזו:

דה"צ ר' בנימין מזובלין ה' תלמידי היהודי. ומוכן כי רחוקהו בבהמ"ד הרבי ופ"א נקן לו הרבי מזובלין על הילאום שסע לפרשיסחא וכוס איש לא ידע זאת. אבל

הר'

הר' בנימין פירסס זאת תיכף. והתלמידים מהרבי ליערו להרבי על ידו שמקורו מבפנים עד שא' שטיינז נענש בכליו בנים ליע:

בלובלין אחר ר"ה קיבל א' רשות ליעס. וא' לו הרבי למה לך ליעס זה? וזה. ואחר כו"כ חירולים דוקא ליעס משם. אז אמר הרבי הבעל מוסף של יוה"כ שלך אינו נראה לי. אז אמר בלבו ידוע כי יהודי בורר א' מאלף לבעל הפלס. אסע לשם ואראה הרוה"ק שלו. ובמולאי יוה"כ הלך ושאל להיהודי הק'. הלא כפי שידעתי שהבעל מוסף הוא אדם גדול. וכך שמעתי מהרבי עליו. א' יז עיניו רואים. כי דרכי ה' לסדר בסעודה המפסקת כל הבעלי חפלות. וכן יושבים כסדר. וגמפרסס. ולמחרתו ראה קרי ר"ל. לדמותו מהתפלה ה' פירסס לתוך מה שלא עבר לפני התיבה. והוכרחתו ליתן רשות להתפלל ב"ק בלי עזילה. וזה ראה:

א' ה' בלובלין פ' וארא ושמע מהרבי. ובני ילדו שרולים להאיר ולעשות להר. קרמ יראו להיות קר וכפור וקרח (כלומר מלעשות העבירה) אבל גם זה לא טוב (כלי לקוס ועסה) אז ונפג. להיות נמר ופג (גיוועפט) אז וזכרי שהי' זוכרים אותי. ויפלו פניו על ידו לערך חני שעה ברעדה כדרכו בכל האברים. וכשבא א' מלובלין לפרשיסחא אז התייחד עמו היהודי הק' לספר לו מכל מה שראה ושמע. ואם לא דברו מאתו. וסיפר לו. וכשבאלו מהמ"י תורה שא'. גמגס האיש בלשונו (כלומר שאין זה תורה) א' היהודי הק' זה פ' על הזוהר. אמר לו האחד. אחס גאון ויכולים לקבץ מה שלא כיוון הרבי. נשבע היהודי הק' שלהם הפי' בודאי כיוון ויש כמה מאות פירושם בזה מה שאינו יודע להשיג:

היהודי הק' זי"ע ה' גבור. וכל תלמיד שבא לשיבתו ה' בוחן אותו שיבא אליו בביהמ"ד ויקראו והי' ניעור אותו התלמיד. וכשמאלו שראשו חזק הן ממה שלא ה' יישן ולא אכל אז קיבלו. וכשבא ללובלין ביקשוהו להראות גבורה. וישבו על השלחן ארבע עשר אמות ועביו טפח. והוא הכבד את ידו על לך אחד והגבהו כולם ונפח בהכלי מעלה עשן שהי' סחוס ונשברה מחוזק הנפיתה ועוד כהנה. קודם פטירתו שבר חמשה אגוזים באלבשותיו מקליפתם. וא' שאין לו כח כעת:

הה"ק מקאלק זל"ל בבואו אליו. א' לו טוב לגבר כי ישא עול בנעוריו ואז נכנס לכל אבריו לעבודה. ופי"א שאל הרבי להיהודי הק' אם יש לו אברך טוב. השיב מענדיל רוצה להיות טוב. לזקנתו. א' הה"ק מקאלק אז לא ראיתי עדיין. רק מאותן הדיבורים אני רוצה ורואה:

הה"ק מואק"קאב הר"ב ליקוטי מהר"ל ה' בכל יום מדבר על היהודי הק' ופי"א בא אליו בנו הה"ק הר' ירחמיאל לביהמ"ד שלו. וכשקרא עלמו בשם אביו הר' יצחק יעקב כשבאלוהו לקראו לס"ת. הבין כי הוא בנו ודחפו מחוז לביהמ"ד. והתחיל עלמו היהודי הק' לפני המגיד במקאזניץ כי הרב מואקילקוב רודפו. (כי המגיד ה' בסתר מחזק את היהודי הק'). והרבי מלובלין ה' מרגיש בדבר ועי' אמר הה"ק ר"ר מענדלי רימינאוויץ. שאני בן כפר שומר החלומות של הבני מלך שלא ישברו זא"ז) וכשידע פעם שנית שהיהודי הק' יבא אליו. לזה לכתוב להה"ק ר' י' ליב בר' משה זל"ל שיבא גם הוא לשם. אז בא. ולעת סעודה שלישית ה' דרך היהודי הקדוש לומר הללויה שבחלהים קי"א. וכשבא לפסוק סמוך לבו לא יירא עד אשר יראה בלריו ה' בחטות גדולות ורמות. אז עשה הה"ק מואקילקוב באלבשותיו מאנה (שקורין פייג) וקירב לפה היהודי. נא דיר. ועוד יגדיל יותר החרטומות. ועם הה"ק מואקילקוב נסע בנו האברך הקדוש ר' שמעלקא. והי' נראה דרכו בקדוש של היהודי לבנו הר' שמעלקא. וכשבא לביתו חזר הה"ק זל"ל בשבת לדבר על היהודי. ואז בא בנו להמליך עבורו (כי שמע שהמגיד הקדוש ה' כועס על היהודי

היהודי הק' על איחור זמן התפלה כ"כ. וכשבא אליו היהודי הק'. אמר המגיד שרואה בא עמו שר המורה). והתווכחו כ"כ עד שא' הה"ק מי נדחה השיב הבן אני נדחה. אז הכה הה"ק באלצטו לדידה. ואי לי על הבן. אז שמע עד היכן הדברים מגיעים אז נתן כל אשר לו ליד המלמד שלו ועני חשוב כמה המלמד יראה מאוד מהה"ק וחזר ונתנו להה"ק עבור בנו. אז שלחו הה"ק לבנו להרבי מלובלין לשנות הגזר דין. א' חו"י דרבנן לית לי' אסוחא. אז בא הה"ק ר"ש ללובלין ונפטר בילדותו. והרבי א' עליו גדולות כי אלו ה' מי היו כל בני דורו מוכרחין להיות תחתיו. והה"ק הלך בצגדי שבת על הלוי' וכשנסע לביתו עמדה אשתו הרבנית על הדרך. ושאלתו על בנה. השיב לה נחמיו לישיבה גדולה והכל בשמחה:

כשנתקברתי לרב בזאקליקאז סיפר לי הישיש ר' יעקב ליב שלאחר פטירת היהודי הק' נעק מאל הה"ק בצבי' ואמר שדיבר עליו לטובתו כי לולא זאת היו רבים אחריו אפי' מארצות המערב וה' עין ר"ל:

עוד סיפר לי בסדר הגדה של פסח א' לאשתו הרבנית שאם לא תבכה יראה לה דבר חידוש. והבטיחה לו. והראה לה בנה ר' שמעלקא יושב בשלחן כמו בחייו. והתחילה לבכות. א' לה שוב לא תראה ואלו לא בכית היית רואה בכל יום שבה להשיעור שלי:

פ"א עלה על לב הרבי מלובלין לעורר הקץ להביא המשיח. ומסר הכוונות עם כל יחיד בנולה בהגדה ש"פ. והיהודי הק' ה' אשתו השני' אחות הראשונה רעה בתלונתה ורבים מחסידיו לעקו שיגרשה אבל אמר הולאתי ממנה ב' ספרים הה"ק ר' נחמ' מבעהווי. ז"ל והה"ק ר' אשר מוועליהורב פאריסאוו ז"ל אני דן אותה לקף זכות. באותה שנה יצאה אמו של היהודי הק' סמוך להיהודי כדרכה. בכל שנה. א' אשתו שהיא רולית לישיב סמוך לו ואמו לא רצתה להחליף. עד איזו זמן שרצתה משום דרכי שלום. אמרה אחר שלא רצתה חיקף ע"כ תלך מהשלחן לגמרי ולא הניחה להניח ההיסבה בלתי זה. עד שצבה היהודי הק' והחסידים פשטו מלבושם הראשונים ועשו מקום היסבה. והרבי מלובלין א' מפרשיסחא עושה הרבנית שינידיל תמוררים ומפסדת שמחת החג. והה"ק מקאלוב עושה ההגדה בלשון הגרי (אונגאריש). בטעשערטובל מחפשין האפיקומן שנאבד. ע"כ נפסד העניין. ורק נניח זה על שמחת חורה שלא יהי' שום עיכוב בעזה"ש. ואם יעלה בדינו גם תשעה באב יהא נדחה לגמרי:

הה"צ ר' ליבלי ז"ל שמע מאביו שהי' בהחבא צעת ה' היהודי הק' הפעם האחרון בחדר הרבי. א' לו שדעתו שיסתלק היהודי הק' והוא יגלה לו מעולם העליון מה לעשות והיהודי הק' עמד על רגל הא'. והב' על' כסא. רועד ורוטט. ומה שהי' בשמחת חורה מהנפילה נודע. והפירוד זה שפירד מהעולם ונסתלק המגיד מקאזניץ ומזה לא ידע הרבי שהי' לו אז ליקח חבל בעבודתו. ואח"כ א' הרבי נודעתי כעת שהמגיד הוא בעולם העליון. עיין צ"ע עשר אורות (דף מ"ז ע"א):

הה"ק ר' נתן דוד משידלארצוי ז"ל נסע לסאדיגור דרך פרימשלאן בהסתר. וא' לו אחת בן הה"ק ר"ר ירחמיאל הלכתי לרבי הר' מרדכי'לי מקרעמניץ (בהרה"ק פנתם מקארין) ושמעתי שהיהודי הק' נוסע על דרכי. וראיתי כי הי' יושב בהעגלה (באהר) עם הר' פרץ הגדול מפרשיסחא. והה"ק ר' ירחמיאל עמד על הליך בהצאקטי. כי לא הי' לו רשות לשמוע והלכתי ליטול שלום שאלתי היכן אחת הולך. השבתי לרבי בקרעמניץ. א' לי היהודי הק' רבי אן לנו רק בלובלין. ונסעתי גם ללובלין. שמע לעלמי ותשבות אללי ולא שמע לו ונסע לסאדיגורי:

ביום א' דמוהמ"ס א' היהודי הק' תלמידו הר' שמשון אבדיק זוראלין אחר התפלה

מה אעשה וצריך אני למות. התחיל מפתח. וא' אולי יש לכם עצה. והשיב יש עצה שלא לשמוע להרבי מלובלין. א"ל איך למה אתם שואלים הלא אתם א"ל לו. והכה לו על היד לו שהוא תלמידו ומייב למסור נפשו עליו ועל דבריו:

הרה"ג ר' משה אהרן האבד"ק סטריקוב וק' קוטנא ה' מתלמידי ה'יהודי הק' והוא ה' מלמד אלל רב גדול מחנגד. ופעל סיסע אללו ובא אליו וביקש מעמו שיאמר לו חידוש נפלא. וא' לו. ולבסוף קודם הגמר רואה שהיהודי הק' ז"ע פותח חִבֵּט הטאבִּיק ושואף בחוטמו. וה' קסה צעיני הרב מה שלא רצא לשמוע ושאלו. א' לו שלא ה' גמר בלימוד אותו החידוש עד שבה מעלתו לבית הכסא. ומזה בא גם ריח רע בדבר שאמרת בגמר. והולכתי לשאוף הטאבִּיק. והודה לו על הדבר:

הגאון החסיד ר' ליברש האבד"ק שידלאווי ז"ל הלמידו. א' שבצעני סאוות ממון והמשגל. ה' פרוש מזה לגמרי מה שלא נמלא בעולם אז דוגמתו. כשנסע היהודי לרימינאצ דרך ראפשיץ. אשר גם הוא ה' מהרודפים אותו בלובלין. הלך הרבי מראפשיץ לקראתו ג' מילין צרגליו. ואמר הרה"ק מראפשיץ לאנשי חברתו שלא יעשו שום כבוד לו (כלומר להרב מראפשיץ) כי בנפשו הוא. היהודי הקדוש נסע לביתו בראפשיץ. ולא הראה לו שום קירבות. וחשב אולי אמלא מקום התנשאות אללו. אז שיפגוש בכבוד התורה שלי. אזי יקח מיותר. וזה הרביש הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ ז"ל. ולא הרהיב לבא לביתו בלי רשות היהודי הק' כאלו הוא מחסידיו ואינו דר פה. וקודם שנסע נכנס להרבנית בילא ע"ה [אמו של הרב מראפשיץ אשת הגאון החסיד מ' מענדל בליסקא בע"ס דרכי לזק וחלק לדיק והיא היטה במו של מר זקיני הגאון מו' יצחק הורוויץ ז"ל מדהאמבורג] ודיבר עמה מפרנסתה. וכמה מעות הכנסה והולאה ומה אוכלין צביה. וזמן האבילה. הרה"ק מראפשיץ חיל אחו וזיעה ורתת. אולי בזה שירע יעשה עמו. ואח"כ נסע משם לרימינאצ כמ"ס בס' רמתיס לופיס. הכל שמעתי מש"ב הרה"ק ר' משה אבד"ק ראזוויידוב בה"ל ר' אליעזר אבד"ק דזיקוב. בהרה"ק מראפשיץ: **עוד** כ' הרה"ק סעראלוק ש' ששמע מהרה"ק ליסו"ע ר' חנוך העניך ז"ל אדומ"ר מאלכסנדר ששמע בימי ילדותו מהיהודי הק' ז"ל שהקשה בזה דמבואר בחו"מ סי' א' דגזילות וחבולות אין דנין ואם תפס אין מולידין הא בלא"ה בתפוס היו נמי גזילות. ואמר לו ע"ז פלפול עלום עפ"ד המוס' סנהדרין (ד"ג) דיה שלא תגעול:

גם סיפר לו הרה"ק מאלכסנדר ז"ל אשר הרה"ק ר' יעקב אר"י מווארקין (ואח"כ אדומ"ר אבד"ק ראדזמין ז"ל) ה' מלמד שלו אחר חתונתו בפרשיסחא צעה אכלו ע"ס מותנו שם ופ"א בחוהמ"פ אכל הק' רי"א קוואס (בארקי בארשן) ונפל מלה לקערה ואכל. ואח"כ התחרט מאוד אחרי שלא אכל שריה. ובא להתגר הבחמ"ד של פישאוי ז"ל וקראו פנימה ושאלו. מה נעשה כשנפול מלה לקוואס אז הוסיף בלבו יגון ויחר פי רבו הרביש ורואה עונו. אח"כ ניחם אותו רבו היהודי הק' ז"ע ואמר לו לא תעלה. פי החמירו במשהו ממך ולא במשהו מלה עכ"ל:

עוד כ' א"ל ש"ב הגאבד"ק סעראלוק ש' וז"ל ואגב אכתוב בשם הגה"ק כו' היהודי זלצה"ה (בשבת דכ"א) פו"ש שאמרו אין מדליקין בשבת אין מדליקין בחנוכה הקשה דהא בכלל זה חלב מהותך ובזה יקשה קו' המוס' ישינים שם דהא הוי גזירה לגזירה אטו שאינו מהותך ושמה יטה ותיצלו דלא הוי ספק יטה אלא ודאי יטה ע"ס. והכא בחנוכה דהוי ספק ג"כ שמה יכבה דליכא למימר דודאי יכבה דא"כ אפילו אי כבשה אז"ל נמי יאסר להדליק דהוי רק פתוח מכשיועו"ל א"כ הוי גזירה לגזירה מהותך אטו שאינו מהותך ושמה יכבה והוי גזירה לגזירה ואמאי יאסר להדליק וצריך היהודי הק' ז"ע דבחנוכה הוי גזירה אחת דמי שמדליק בחלב שאינו מהותך בחנוכה יסדרו העולם דא"ל הדלקה וללכרו הדליקה וליכא פירסוס

פירסום הנם כיון דא"מ העולם בחלב שאינו מהותך ע"כ. ושמעתי בזה מהנה"ק מהר"א שליט"א מסאכטשוב לדרך קו' התוס' שם ד"ה ומוחר להשתמש דדילמא אסור והא דאין מדליקין משום דכזיל וא"י להדליק בשבת ע"ש דאי נימא כך הק"ל אחאי אין מדליקין בחנוכה בחלב מהותך הא הוי גזירה לגזירה אטו שאינו מהותך ושמה יכזה דאין לומר דהוי רק גזירה אחת אטו שאינו ויסבירו העולם דלזכרו הוא דאדלקה כיון שכל ישראל אין מדליקין נר כזה לחנוכה כג"ל דזה דוקא בחול אבל בשבת ידוואו העולם שהדליק לחנוכה דלזכרו הוי אסור להדליקה משום דבדאי יטה כמ"ס בתוס' ישינים הג"ל וע"כ הדליקה לג"מ דאסור להשתמש לאורה ומוחר להדליקה אז דל"ש שמה יטה וא"כ באין לו שמן אחר טיב עכ"פ להדליק שמן כזה לחנוכה ואיכא פירסום הנם וא"כ מוכח מדרכ הוגא דטובר מוחר להשתמש לאורה ושייך שמה יטא בנר חנוכה וא"כ הוי חלב מהותך רק גזירה אחת ובדאי יטה כסדרת התו' הג"ל עכ"ל: ויתר העכמות והמתנדבים אדפים א"ה בל"ג בח"ב:

התנצלות המלבהד"פ

אם יראה המעיין בספר הזה דברים אשר אין דעתו נוחה אס ילאו דברים כאלה מפי יהודי הקדוש ז"ע. הן בחידושים. והן בח"ס. וסיפורים. הנני מזהיר באזהרה גדולה שכל יהודי אחריו הלדיק הגה"ק ז"ע רק לתלות בחסרון דעתו שלא יבין עומק דברי יהודי הק' ז"ע מחמת שהם נכתבו ברמז בקיצור נמרץ ואף שגם התלמידיו הגדולים והקדושים לא ירדו לסוף עומק דעתו הקדושה וחלי לפעמים יוכל להיות איזה טעות או טעות המעתיק או השומע שמע וטעה אך חני העתקתי דברים ככתבם כי יראתי לשלות יד בקודש כי לפעמים משום תיבה אחת יוכל להשתנות כל הענין לכן כתבתי דברים כהיותן וכן כתבתי כל העתקת הרבנים ככתבם וכלשונם. ואס יכתוב לי איזה רב גדול בר סמך איזה הערות וסיפורים וח"ה אדפים א"ה בח"ב. ואס ח"ו שגיתי באיזה דבר השם הטוב יכפר בעדי כמאמר דוהמע"ה שגיאזת מי יבין וגו' יסיו לרלון אמרי פי כ"ד המו"ל ספ"ה"ק הג"ל:

עוד הנני מזהיר ואוסר להעתיק מספר זה לספרים אחרים בלתי רשותי ובפרט להדפיס ספר זה בין בתוכתו ובין שלא בתוכתו הן במדינה זו והן במדינה אחרת דלא ליקום באורח משיג גבול דעתו ח"ו כמוכא בהסכמות הלדיקים שליט"א. נאום המו"ל הג"ל:

ד"ת מהספרים הנמצא בספר הזה

חז"ל. אזור חלי. א"ח. אורחת חיים. צ"י. בית יעקב. דב"ש. דברי ישראל. ד"ת. דברי חורס. התה"ל. התגלות הלדיקים. ט"ר. טהור רעיונים. ל"ח. לקוים חדשים. כח"י. כחצ יד. מא"ש. מאור ושמש. מג"ד. מגדל דוד. מ"ה. מרוס הרים. משא"ת. משמרת איחמר. כ"ח. נפלאות חדשות. סה"ה"ח. סדר הדורות החדש. על"ל. טערה לראש לדיק. רמ"ל. רמזים ל"פים. שהגה"ח. שם הגדולים החדש. ש"ט. שמועות טובות. ש"ל. שפתי לדיקים. ת"א. תורת אמת. תפ"ח. תפארת חיים. תפ"ש. תפארת שלמה:

